

han Ret til at gjøre, forsaavidt han kan udføre det uden at skade nogen Trediemand, og det kan man i Almindelighed gjøre i de Lande, hvor ikke Culturen har naaet en særdeles høj Udvikling. Der kan ikke tilføies en Mose nogen Skade ved, at der opholder sig Bekkafstner eller andre Fugle der, og der tilføies den ikke nogen Skade ved, at der gaaer en Mand og skyder dem, som er en Anden end den, hvem Torven i Mosen tilhører. Der er saaledes aldeles ingen indre Forbindelse mellem Brugsretten og Jagtretten. Det er vistnok ganske velbekjendte Ting. Ligesaa er det jo vitterligt, at denne almindelige Jagtret, der er overeensstemmende med Sagens Natur, ogsaa finder Sted i mange Lande, baade i Norge, som nylig er blevet anført, og i andre Lande, hvor man har reconstitueret den almindelige Jagtret, men saaledes, at man uddeelte Tegn til dem, der skulde udøve den.

Jagtretten er imidlertid her i Landet fra ældgammel Tid væsentligt gaaet over til Kongen ifølge de almindelige Grundsætninger, som vi havde i vor Lovgivning, at, hvad Ingen havde, det havde Kongen. Derfor har der vistnok været en Tid, hvor al Jagtret her i Landet tilhørte Kongen. Den Jagtret, der tilkom Private, er vistnok en afledet Jagtret, der hidrører fra Overdragelser fra Kongens Side, og det kan vel ikke bestrides, at ved dennes Udvikling til Forskjellige har Standsforskjellen spillet en vigtig Rolle, og at det har været begrundet i Standsforskjel, naar en Herremand fik Lov til at skyde Vildt, og dette blev formeent Bønder. Det er vistnok ogsaa denne historiske Mand, som gaaer igjennem Jagtrettens Udvikling, der taler for at betragte denne Gjenstand som en af dem, der burde egne sig til Concessioner, til Modificationer af det hidtil bestaaende System; thi hvad der har sin Rod i Standsforskjel, det turde vel nu Tiden være kommen til at ønske udslettet af Nationen. Men allerede tidligere fremtræder der i Lovgivningen en Tilbøielighed, en Tendens til at tilstaae Jagtrettighed paa de Jordstykker, som vare blevne underkastede et særligt Agerbrug; thi det er jo aldeles vist, at efterhaanden som et Land gaaer over i en høj kultiveret Tilstand, opstaaer der let Collisioner imellem de Jagtberettigedes og

Jordbrugernes Rettigheder; men det er ogsaa først da at de fremtræde. Den historiske Udvikling i vor Jagtret har saaledes været den, at man først har indrømmet Jagtret paa enkelte indhegnede Gaarde, fordi de allerede dengang vare adskilte fra det ellers almindelige Jordsællesskab, og at man i den nuværende Jagtlovgivning har overdraget Jagtretten til Grundeieren som almindeligt Princip. Det Udkast, som er forelagt Thinget, slutter sig ganske til denne Tingens hidtilværende Tilstand. Det gaaer kun ud paa, endnu stærkere at gennemføre det ved at aabne en Afgang til at forene Jagtretten med Grundeendommen, hvor denne Forening ikke nu maatte finde Sted.

Imidlertid kan det jo ikke nægtes, at, som jeg tidligere berørte, jo mere Culturen stiger, jo større Værdi Markens Afgroede faaer, jo mere indgribende det bliver for Jordbrugeren, naar han lider Skade enten af Vildtet eller af Jægerne, desto mere opstaaer Spørgsmaalet om Vildtskade, og fra denne Side, fra Vildtskadens Standpunkt, er det, at Udkastet er gaaet ud i de Modificationer, det har tilbudt, og derfra er det, at Comiteens ærede Majoritet er gaaet ud i de yderligere Modificationer, den har foreslaaet. Det er vistnok saa, at, hvor der foreligger dyrkede Marker, opstaaer der et vanskeligt Forhold at ordne imellem den Jagtberettigede og Jordbrugeren; men deraf følger jo paa ingen Maade, at hele Jagtretten uden videre skal ophøre som særlig Ret; deraf følger paa ingen Maade, at den skal ophøre uden al Erstatning. Alt det, som den ærede Minoritet har søgt at begrunde, følger ingenlunde deraf, at det er vanskeligt at fastsætte visse Regler for Vildtskade. Den Forpligtelse, som paaligger Staten i saa Henseende, kan dog ikke være den, at den skal udslette Jagtens Begreb, at den skal gjøre Forholdet saaledes, at Jordbrugeren aldeles ikke lider nogensomhelst Skade ved at der kommer en anden Eiendomsret, ligeoverfor hans; men det Hele, der paaligger Staten, er, at gjøre Forholdet retfærdigt, og retfærdigt bliver det, naar Skaden ikke kan stige til en højere Størrelse end at den med nogenlunde Sikkerhed kan medtages i Beregning, naar der bliver tilstaaet en særlig Erstatning, hvor Skaden kunde blive ødelæggende